

אוקספם בינלאומי

יציאה מהמבוי הסתום: סיום לפיתת החנק ההומניטרית על פלסטין

נובמבר 2007

הוועידה הישראלית-פלסטינית המתקרבת באנאפוליס, מרילנד, מספקת הזדמנות להתייחס למשבר ההומניטרי. זהו צעד חיוני למו"מ מוצלח שיוביל לסיום הכיבוש בפלסטין ולהשגת הסדר הוגן ושלוש בר קיימא הן לפלסטינים והן לישראלים.

מאז ינואר 2006, הולך וגובר סבלם של האנשים בשטח הפלסטיני הכבוש (שפ"כ), בגלל המדיניות שאומצה על ידי ממשלת ישראל ועל ידי תורמים מערביים כתוצאה מניצחונה של חמאס בבחירות הפרלמנטריות.

חמאס, מצדה, נכשלה במניעת התקפות חסרות הבחנה של רקטות על ישראל על ידי קבוצות פלסטיניות חמושות. לא ניתן להסכים להתקפות הללו והן חייבות להסתיים. הסגר של הממשלה הישראלית על רצועת עזה מהווה עונש קולקטיבי שלא ניתן להצדיקו.

כתוצאה ממדיניות שכוללת את ניתוק הסיוע הבינלאומי לרשות הפלסטינית והפסקת העברת הכנסות ממסים על ידי ישראל, מספר האנשים ברשות הפלסטינית החיים בעוני כבד כמעט הכפיל את עצמו ב-2006, ליותר ממיליון איש. במחצית הראשונה של 2007, 58% מהפלסטינים חיו מתחת לקו העוני, ו-30% חיו בעוני קיצוני. משלוחי מוצרים חיוניים ומוסדות פלסטיניים נפגעו מאוד, והכלכלה התדרדרה בצורה מסוכנת, דבר שתרם לאלימות מפלגתית חסרת תקדים בקרב הפלסטינים.

הבטחת ועידת אנאפוליס תוכל להתממש רק אם המו"מ יסיים את המצור על עזה, יבטל את ההגבלות על תנועת אנשים וסחורות, ויפסיק את הרחבת ההתנחלויות בגדה המערבית, תוך כך שיבטיח שכל הצדדים מקיימים את החוקים ההומניטריים ואת חוקי זכויות האדם הבינלאומיים ומגנים על אזרחים. כמו שמדגיש תת מזכיר האו"ם הגנרל ג'ון הולמס: "קשה יותר ויותר לראות כיצד ההתקדמות הפוליטית הכה נחוצה בתהליך השלוש יכולה להתרחש על גב הסבל האנושי מהסוג שאנו רואים היום."

כדי להתקדם לקראת השלוש הוועידה תצטרך גם לייסד תהליך כולל שיערב את כל השחקנים הפוליטיים והנוגעים בדבר הרלוונטיים, כולל החברה האזרחית, הפליטים והנשים, בניסיון לפתור את נושאי הסטטוס הסופי

שהיו בלב הסכסוך עשרות שנים. כדי ליצור תהליך כולל חייבים להפסיק מיד את המדיניות המוזכרת לעיל שמחלקת את העם הפלסטיני. פלסטין מחולקת אינה בסיס למו"מ על שלום בר קיימא.

תדריך זה מתאר את המצב הנוכחי ברצועת עזה ובגדה המערבית, ומציין כמה שיקולים ואתגרים חשובים לוועידת אנאפוליס ולתהליך הבטחת השלוש.

המצור על רצועת עזה

הממשלה הישראלית החמירה את ה"מצור" על רצועת עזה (כך הוא נקרא ע"י אוצ'ה, משרד האו"ם לתיאום הומניטרי, ואחרים) לאחר השתלטות חמאס על הרצועה ביוני 2007. ע"פ גורמים מקורבים לממשלה הישראלית, מדיניות זו מנסה לוודא ש"לא תהיה התפתחות, לא יהיה שגשוג ולא יהיה משבר הומניטרי".

תושבי עזה, שכבר היו עניים ולא בטוחים, ממשיכים לחיות בתנאים נוראיים מאז יוני. הממשלה הישראלית הפסיקה את מעבר כמעט כל הסחורות (למעט מוצרי מזון בסיסיים ותרופות) וכן את תנועת כמעט כל האזרחים אל הגדה וממנה. לפעולות אלו הייתה השפעה שלילית על פלסטינים ברצועת עזה שנתמכים ע"י תכניות שמנהלות אוקספם אינטרנשיונל ושותפותיה בתחומי המים, הבריאות והחקלאות.

שחקנים פלסטינים אחראיים אף הם לסבלם של הפלסטינים ברצועת עזה. ביוני 2007, השתלטה חמאס על רצועת עזה לאחר תקריות אלימות שבהן הן פתחו והן חמאס ביצעו הפרות חמורות של זכויות אדם והחוק ההומניטרי הבינלאומי. מאז, שני הצדדים המשיכו לפעול ללא התייחסות מספקת לשלטון החוק. נוסף על כך, קבוצות צבאיות חמושות ממשיכות לשגר רקטות ללא הבחנה לתוך ישראל ועל מעברי הגבול של עזה. התקפות אלימות אלו על אזרחי ישראל חייבות להיפסק מיד, כמו גם כל הפרה של חוקים הומניטריים בינלאומיים על ידי כל צד.

ב-19 בספטמבר 2007 הקבינט הביטחוני הישראלי הכריז כי רצועת עזה היא "שטח עיון". הוא אמר שהוא מגיב להתקפות הרקטות של מיליטנטים פלסטינים נגד אזרחים ישראליים. כתוצאה מכך, הממשלה הישראלית החלה להקטין את אספקת הדלק לרצועת עזה, וב-28 באוקטובר סגרה את מעבר סופה והפכה את מעבר כרם שלום, מעבר יקר ובלתי מספק, לנקודה היחידה שנותרה להכנסת מספר סחורות מוגבל.

על אף שראש הממשלה אולמרט הבטיח שהממשלה הישראלית "תתחשב בכל הצרכים ההומניטריים בעזה", הקשיים בפניהם ניצבים 1.4 מיליון תושבי עזה גדלים מדי יום, כך רואה אוקספם אינטרנשיונל ממקור ראשון בעבודתה עם שותפות בתחומי המים, הבריאות והחקלאות.

ארגון המזון העולמי של האו"ם דיווח כי בששת השבועות שקדמו ל-29 באוקטובר, 41% בלבד מהדרישות ליבוא מזון הומניטרי ומסחרי נענו, לעומת 84% בתחילת אוגוסט. בהקשר הזה, על פי הדיווחים תושבי עזה הופכים להיות העם התלוי ביותר בעולם במזון מסויע: כ-75% מתושבי עזה היו תלויים באופן חלקי או מלא במזון מסויע למילוי צרכים תזונתיים בסיסיים עוד לפני המצור. אם המצב יימשך ומעבר קרני לא יפתח מחדש, המספר עלול לעלות עוד בקרוב.

צמצום אספקת המזון העלה את מחירי מוצרי המזון במידה ניכרת, כולל עלייה של 28% במחיר הקמח מאז יוני, ועלייה של 50% במחיר העוף בחודש ספטמבר בלבד. מנגד, מחירים של מוצרי מזון מתוצרת מקומית, כולל ירקות, צנח, מכיוון שחקלאים לא יכולים לייצא את היבולים שלהם ומציפים את השוק המקומי בתוצרתם. לדוגמה, החקלאים נאלצים כעת למכור ארגזי עגבניות ומלפפונים ב-\$1.30 לארגז, בעוד שמחיר הייצור הוא \$2.60 לארגז.

רשות המים האזורית ביישובי חוף עזה, שותפה בינלאומית של אוקספם, חוששת ממשבר מים מהותי אם הממשלה הישראלית לא תתיר לה לייבא חלקי חילוף שנדרשים בדחיפות כדי לתקן את משאבות המים שלה. משאבות אלו דרושות כדי להשאיר בשימוש 135 בארות מים, 33 תחנות שאיבת ביוב ושלושה מפעלי טיהור שפכים. כל משאבה שאי אפשר יהיה לתקן תותיר אלפי אנשים ללא מים. על אף מאמציהן של סוכנויות הומניטריות להבטיח גישה לחלקי חילוף לציוד מים, הממשלה הישראלית מסרבת לאפשר את כניסת חלקי החילוף הקריטיים מאז מאי 2007, בטענה לסיכון בטחוני.

בשבועיים הראשונים של נובמבר, בעקבות הגבלת אספקת הנפט על ידי הממשלה הישראלית, שבע בארות מים בעיר עזה לא עבדו או עבדו בצורה חלקית, בשל מחסור בדיזל. כ-50,000 איש הושפעו ישירות, כי קיבלו 75% פחות מים מאשר קודם לכן. אם אספקת הדלק הרגילה לא תחודש מיד, ייתכן שבארות מים אחרות ברחבי עזה לא יוכלו עוד לפעול, דבר העלול לגרום למשבר של בריאות הציבור.

הרס הכלכלה בעזה

ההסכם משנת 2005 בדבר תנועה וגישה קבע כי מעבר קרני, בעל ציוד האבטחה החדשני, יהפוך למעבר המסחרי המרכזי של עזה, אך מעבר קרני נסגר ביוני 2007.

מכיוון שמעבר קרני היה המעבר הגדול ביותר והמצויד בצורה המתאימה ביותר למעבר סחורות, סגירתו ב-13 ביוני, יחד עם סגירת מעבר סופה לא מכבר, גרמה לקריסה נוספת בכלכלה שנמצאת במצב קשה בין כה וכה.

חוסר היכולת לייבא חומרי גלם שיאפשרו למגזרי התעשייה והבנייה של עזה לפעול, יחד עם האבדן הפתאומי של אפשרויות הייצוא, גרמה לפיטורי כ-65,000 עובדים, שהשפיעה גם על כ-450,000 תלויים. אם הסגר יימשך, אחוז האבטלה ברצועת עזה צפוי לעלות למספר "חסר תקדים", כדברי הבנק העולמי, של 44% עד שנת 2008.

השפעת הסגר על רצועת עזה על עסקים ועובדים, ולפיכך על משקי בית עזתים, ברורה. אוצ'ה מדווחת שההפסדים במגזר הפרטי הגיעו לשישה מיליון דולר בארבעת החודשים האחרונים, והארגון המזון העולמי מזהיר מפני קריסה פרוגרסיבית של הכלכלה כשהייצור המקומי ייפסק ושאר מקורות הפרנסה יתדרדרו. לדברי נאסר אל חלו, מנהל שתי חברות ברצועת עזה שמעסיקות 57 עובדים: "נאלצתי לשלם לעובדים שלי מחצית משכרם ואז שלישי. כעת העובדים שלי מגיעים לעבודה יומיים בשבוע בלבד. אאלץ לפטר את כולם בזה אחר זה כשאתחיל לאכול את החסכונית שלי."

ממשלת ישראל סירבה לאפשר כניסת פריטים חיוניים רבים לחקלאות ולתעשייה, לדוגמה, חומרי בניין בשווי כ-370 מיליון דולר לפרויקטים של האו"ם ושל המגזר הפרטי. אחת משותפותיה הבינלאומיות של אוקספם, ועדת הסעד החקלאית הפלסטינית, יחד עם ארגונים חקלאיים נוספים, הייתה זקוקה בדחיפות למערכות השקיה, לפלסטיק בשביל חממות, לדשנים, לחומרי הדברה, לחומרי אריזה, לציוד לגדרות, לזרעים ולשתילים.

המחסור בחומרים אלו מסכנים את הפרויקטים של הפרנסה של הוועדה שהקלו את סבלם של כמעט 1,000 חקלאים עניים וסיפקו סיוע ממזון מקומי ל-4,000 משקי בית עניים בין יולי לנובמבר. לא ניתן להכניס אפילו קקאו לייצור עוגיות. גם הייצוא מושפע, לוועדה יש 20 טונות קוסקוס של סחר הוגן שמחכים לייצוא, דבר שמוביל להפסדים של אלפי דולרים ל-150 משפחות חקלאים, ומשפיע על 1,050 בני אדם.

סגירת מעבר קרני מבודד את רצועת עזה מהגדה המערבית. שותפותיה הבינלאומיות של אוקספם חוששות שבסופו של דבר המשמעות של כך תהיה שהגישה היחידה לרצועת עזה תהיה דרך מצרים. מעבר רפיח להולכי רגל בין רצועת עזה למצרים סגור מאז יוני 2007, ועל אף שיש לפתוח אותי מחדש, דבר זה צריך להיעשות בנוסף, ולא במקום פתיחת המעברים האחרים של רצועת עזה.

הידוק עניבת החנק על רצועת עזה מפחיתה את הסיכויים להתאוששות כלכלית עתידית, מכיוון שלקוחות קבועים שרוכשים מוצרים מיצרנים עזתים מחפשים ספקים חדשים. ככל שהזמן עובר, נהיה קשה יותר ויותר להפוך את ההשפעות הכלכליות ארוכות הטווח של הסגר, והדבר מערער ישירות את יכולתה של מדינה פלסטינית עתידית להתקיים.

בהתחשב במנדט הכלכלי של השליח המיוחד של הקוורטט, טוני בלייר, הוא יכול וצריך למלא תפקיד חשוב בארגון תמיכת הקהילה הבינלאומית בעד סיום הסגר. יש לו גם מנדט לחזק מוסדות פלסטיניים ממשלתיים, כגון שירותים לציבור, משרדים ממשלתיים ומערכות כלכליות, שנפגעו בפעם הראשונה בחרם הכלכלי ב-2006 ובפעם השנייה בצעדים שננקטו נגד עזה לאחר מכן. מר בלייר יזדקק לתמיכה האקטיבית של כל חברות הקוורטט כדי להתמודד עם שני נושאים אלו.

פיוס פנים-פלסטיני ושיתוף כל המפלגות הפלסטיניות בתהליך הדמוקרטי יהיה חיוני להצלחת כל הסכם שלום עתידי. ממשלות מערביות יכולות לעזור בכך אם ינטשו את הגישה שנקראת בפי דיפלומטים ופרשנים רבים שיטת "הגדה המערבית תחילה": תמיכה בממשלת רמאללה ובתושבים ובמוסדות שבגדה המערבית, וקבלת הבידוד הכלכלי, החברתי והפוליטי בעזה. המדיניות המערבית הנוכחית של חוסר שיתוף החמאס בתהליך הפוליטי, על אף המנדט האלקטורלי שלו, פוגע בפלסטינים שתומכים בפתרונות במסגרת מ"מ.

מטריצת שליטה: קשיים בגדה המערבית

הפלסטינים בגדה המערבית מתקשים אף הם להתמודד עם תוצאות המגבלות הקשות מאי פעם שהממשלה הישראלית מטילה על תנועת אנשים ומעבר סחורות. מגבלות אלו כוללות חומה הולכת ומתארכת במסווה ביטחוני, בשעה שהתנחלויות ישראליות מתרחבות על אדמה פלסטינית.

ההתנחלויות הישראליות גדלו בקצב מהיר מאז תחילת תהליך אוסלו, וחל גידול של 63% במספר המתנחלים בגדה המערבית ובמזרח ירושלים. 450,000 ישראלים עברו לשטחים הכבושים הללו בתמיכת הממשלה הישראלית, תוך הפרה ישירה של החוק ההומניטרי הבינלאומי. ישראל החרימה בפועל 40% מהאדמות בגדה המערבית דרך תשתית ההתנחלויות שלה.

מגבלות התנועה גדלו עם הרחבת ההתנחלויות. הן מיושמות באמצעות מערך נקודות ביקורת, מחסומים, שערים, תעלות, תלי עפר והחומה, וכן גם שינויים תכופים של שיטת אישורי העבודה. מגבלות אלו מהוות עונש קולקטיבי בעל השפעה הרסנית על הפרנסה, החינוך, הבריאות וחיי המשפחה של הפלסטינים. ע"פ נתוני ארגון "הצילו את הילדים", 27% ממשקי הבית הפלסטינים נתקלים בבעיות גישה לשירותי בריאות בגלל נקודות ביקורת צבאיות.

הבנק העולמי מדווח שהכלכלה הפלסטינית הפכה ל"חלולה", יכולת הייצור שלה נפגעה קשות, וכך הפלסטינים תלויים יותר מתמיד בסיוע בינלאומי. הבנק מדווח עוד שמאז שהמגבלות הוחמרו בשנת 2000, הכנסות הפלסטינים ירדו בשליש.

האו"ם דיווח באוקטובר שעל אף שממשלת ישראל הבטיחה מוקדם יותר לבטל 24 מחסומים ונקודות ביקורת אחת כצעד בונה אמון לקראת אנאפוליס, למעשה הוסרו רק שתיים מתוך 563 מגבלות התנועה הללו. הממשלה הישראלית גם מתכננת להפחית באופן משמעותי את מספר נקודות הביקורת דרכן אפשר יהיה להכניס ולהוציא אספקה הומניטרית לגדה המערבית, מ-12 לשש. עם זאת, המגבלות המתוכננות כוללות גם בדיקת כל האספקה ההומניטרית ואריזתה במיכלים, וסוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים פלסטינים של האו"ם (אונר"א) חוששת שלא תוכל לייבא 20% מהסיוע שלה, כי מדובר בפריטים שקשה להובילם במיכלים או במשטחים.

הביטוי הגדול ביותר של הפרת זכויות האדם של הפלסטינים ע"י הממשלה הישראלית הוא החומה. לאזרחי ישראל יש זכות לביטחון, וישראל טוענת שהחומה משרתת שיקולים ביטחוניים. אנליסטים רבים, ישראלים ופלסטינים, מפקפקים בטענה זו. מה שברור הוא שהחומה יצרה סבל שאינו פרופורציונלי. היא מבודדת קהילות ומונעת מהם גישה לאדמות חקלאיות, לבתי ספר, לטיפול רפואי ולמקומות עבודה, וכמו כן יוצרת מובלעות בין החומה לקו הירוק.

תוצאת החומה והמשטר הנלווה אליה היא העברת תושבים מבתיים בכוח, שמונעת מהפלסטינים את הזכות לרמת חיים מספקת ולהגדרה עצמית.

80% מהחומה נבנית על אדמה פלסטינית כבושה. ב-2004, ניתנה חוות דעת מייעצת ע"י בית הדין הבינלאומי כי תוואי החומה והמדיניות הנלווית אליה הינן בלתי חוקיות. קביעה זו אושרה ע"י החלטת האו"ם מס' A/ES-10/15, שדרשה שישראל תצייט להתחייבויות המשפטיות של חוות הדעת המייעצת של בית הדין הבינלאומי.

סיכוי לשינוי

אנאפוליס מאפשרת הזדמנות מחודשת לכל השחקנים להרהר בכישלון מדיניות העבר ולשקול אלו צעדים צריכים להיעשות כדי להקל על הסבל המידי וכדי להשיג מדינה פלסטינית עצמאית שתחיה לצד ישראל בטוחה.

עסקים ישראליים רבים, ארגוני זכויות אדם ופרשנים אחרים מישראל הדגישו כבר מזמן את המחיר הכלכלי, החברתי והפוליטי שמשלמים לא רק הפלסטינים אלא גם הישראלים כתוצאה מפעולות ממשלתם. קולות אלו טוענים שהכיבוש ולפיתת החנק האחרונה בעזה, כולל הפרות החוק ההומניטרי הבינלאומי ורמות סבל שלא ניתן להסכים להן, אינן הדרך לשלום ולביטחון.

על ממשלת ישראל להתחיל בסיום המצור על עזה ובפתיחת מעבר קרני. זו תהיה הוכחה מספקת באנאפוליס למחויבותה של ישראל לתהליך השלום, ולדאגתה לשלום של אזרחים פלסטינים מן השורה. הודעת הממשלה הישראלית שהיא מאפשרת ייצוא תותים ופרחים מתקבלת בברכה, אך ישראל צריכה לנקוט צעדים רציניים הרבה יותר כדי לסיים את סבלה של האוכלוסייה הרחבה יותר.

על אף המתח המתמשך ביניהן, על פתח וחמאס גם יחד להכיר בכך שפתיחת מעבר קרני משרתת את האינטרסים של העם הפלסטיני ויכולה לעזור להפחית את המתח העכשווי ואת האלימות הגואה. חיוני שהקהילה הבינלאומית תלחץ על כל הצדדים לפתוח את המעברים. כרשות השולטת דה-פקטו בעזה, על החמאס לעצור קבוצות פלסטיניות חמושות מלירות רקטות לשטח ישראל, ועל כל הצדדים להבטיח כי ביטחון האזרחים והגנת החוק ההומניטרי הבינלאומי יהיו בראש סדר העדיפויות.

בעניין המצור על עזה, מדינות המערב ברובן הותירו את האו"ם לבדו במערכה. מאמציו הרבים של האו"ם עם כל הצדדים ראויים לשבח. עם זאת, ללא תמיכת הקהילה הבינלאומית הרחבה יותר, מעבר קרני נותר סגור חמישה חודשים. שתיקתם הווירטואלית של רוב ממשלות האיחוד האירופי בנושא עזה אינה מסייעת למצב.

מאחורי הקלעים, מדינות ערב לוחצות על המערב לפעול בנושא עזה, ומנסות לעודד פיוס בקרב הפלסטינים. דיפלומט אירופאי אחד הסביר שעזה הוכנסה ל"קיפאון עמוק" בשעה שמדינות האיחוד האירופי מתרכזות בנושאי הסטטוס הסופי בלבד באנאפוליס. דיפלומט אחר מהאיחוד האירופי אמר, "החברות באיחוד האירופי הפכו לאסירות של לוח הזמנים", הן מסרבות לעשות או לומר משהו שעלול להרגיז את ישראל או את ארה"ב לפני אנאפוליס.

זאת ועוד, על אף שהפעילות התגברה בזמן האחרון, מדינות המערב נכשלו בהתמדה להפעיל לחץ מספק על הממשלה הישראלית כדי שתפסיק את הפעולות הבלתי חוקיות שלה במזרח ירושלים, בגדה המערבית ובעזה.

על הממשלות לוודא שכל הצדדים יכבדו את החוק הבינלאומי ושהפרות זכויות אדם לא יזכו לתגמול.

הגנת אזרחים ותהליך שלום כולל

ניסיונות רבים לפתור את הסכסוך הישראלי-פלסטיני נכשלו, בעיקר משום שהסכמי השלום לא הצליחו להביא לשיפורים ממשיים בחייהם של פלסטינים וישראלים מן השורה, וגם לא טיפלו בנושאי הסטטוס הסופי. נוסף על כך, ההסכמים לא הצליחו להקים מנגנוני הגנה בינלאומיים אפקטיביים לאזרחים.

ועידת אנאפוליס נותנת הזדמנות נוספת להקל על המשבר ההומניטרי, להתחיל מחדש את המו"מ שיוביל לסיום הכיבוש, ולספק הסכם הוגן ושלום בר קיימא הן לישראלים והן לפלסטינים. המו"מ הפוליטי יצטרך לספק תוצאות דחופות לישראלים ולפלסטינים במקום ההתרחשות, כולל סיום המצור על רצועת עזה, סיום הגבלות התנועה בגדה המערבית, וסיום האלימות בשני הצדדים. השלום ודאי לא יושג על ידי הענשת אזרחים תחת כיבוש, וייתכן מאוד שזה יקשיח עמדות נגד ישראל ויגביר את התסכול.

כבר הובעו חששות שוועידה כושלת עלולה לעורר גל אלימות חדש. כדי למקסם את האפשרויות לתהליך שלום אמין ובר קיימא, על הקהילה הבינלאומית, ובמיוחד הקוורטט ומדינות ערב, לתמוך בתהליך כולל שישתף את כל השחקנים הפוליטיים וכל הנוגעים בדבר, כולל החמאס. לפיכך, הקהילה הבינלאומית נדרשת להפסיק את מדיניות השיתוף הסלקטיבי, ולהתחיל לתמוך בהבנה ובשיתוף פעולה פנים-פלסטיניים, כפי שמציעה ערב הסעודית. תהליך שלום כולל צריך לאפשר גם את השתתפותם של החברה האזרחית, הנשים והפליטים.

רצועת עזה והגדה המערבית הם יחידה טריטוריאלית אחת שיש לשמר את שלמותה. כל עוד שתיהן נותרות תחת כיבוש, הקהילה הבינלאומית צריכה לראות את ישראל, הכוח הכובש, כאחראית להבטחת שלומם של הפלסטינים. על כל השחקנים האחראים והקהילה הבינלאומית לעמוד במחויבויות שלהם במסגרת אמנת ג'נבה ולעשות צעדים מידיים להבטחת שלומם של האזרחים.

המלצות

1. כדי להפחית את סבלו של העם הפלסטיני, לאפשר התפתחות כלכלית ולשפר את התנאים של האזרחים, אוקספם אינטרנשיונל מציעה כי:
 - א. על כל הצדדים לנקוט צעדים מידיים כדי לסיים את המצור על רצועת עזה על ידי פתיחת המעברים והגנה עליהם, במיוחד מעבר קרני, אבל גם מעבר ארז ומעבר רפיח. הם חייבים לספק מעבר ללא הפרעה וגישה לתושבי עזה, לסחורות, לסיוע הומניטרי ולעובדים. על הקוורטט להפעיל לחץ על ממשלת ישראל ועל הפלסטינים ליישם את הסכם התנועה והגישה משנת 2005.
 - ב. על ממשלת ישראל להפסיק לבנות התנחלויות, עליה לבטל הגבלות תנועה, לפנות מאחזים ולפרק את החומה, בהתאם לחוות הדעת המייעצת של בית הדין הבינלאומי משנת 2004.
 - ג. על הרשות הפלסטינית והתורמים לוודא שהסיוע ההומניטרי מחולק לפלסטינים על פי צורך. יש גם צורך דחוף לחדש את הפיתוח בעזה, ויש להשתמש בו כדי לתמוך באסטרטגיות ברורות לצמצום העוני.
2. כדי למקד פעילות בינלאומית כך שתעשה את המרב כדי להג על אזרחים, אוקספם אינטרנשיונל מציעה כי:
 - ד. על ממשלת ישראל והשחקנים הפלסטינים להבטיח הגנה על אזרחים ע"י כיבוד החוקים ההומניטריים וחוקי זכויות האדם הבינלאומיים.
 - ה. על הקוורטט לשמור שכל הצדדים יהיו אחראיים להפרות.
 - ו. על הפלסטינים לעבוד לקראת פיוס פנים-פלסטיני, ועל הקוורטט ומדינות ערב לתמוך בכך.
 - ז. על ממשלת ישראל, ממשלת רמאללה והקוורטט להיפגש עם כל הצדדים בסכסוך, כולל החמאס, ולקיים תהליך שלום כולל. יש לאפשר לחברה האזרחית, לנשים ולפליטים להשתתף בתהליך.

נספח

אוקספם אינטרנשיונל פועלת בשטחים הפלסטיניים הכבושים ובישראל מאז שנות השמונים של המאה הקודמת. יחד עם 27 ארגונים פלסטיניים שותפים בעזה ובגדה המערבית, אוקספם עוסקת בפיתוח חקלאי, ביטחון במזון ומיקרופיננסים; טיפול רפואי ראשוני ורפואת חירום; מים, ביוב ובריאות הציבור; הגנה על

אזרחים ועל זכויותיהם של נשים, פליטים ועובדים. בישראל, אוקספם תומכת ב-25 ארגונים שותפים. שותפי אוקספם בישראל עובדים כדי לקדם שלום הוגן ובר קיימא בין ישראלים לפלסטינים.

בהתבסס על ניסיונה של אוקספם ממקור ראשון, אנו מודאגים מעליית היקפי העוני והסבל של הפלסטינים. אוקספם מאמינה שכל העמים במזרח התיכון צריכים להיות חיים חופשיים מאלימות, כפייה ומחסור. הבטחת הזכויות הבסיסיות הללו לגברים, לנשים ולילדים מן השורה היא תנאי בסיסי להצלחת כל תהליך שלום. אוקספם מאמינה שהן לישראלים והן לפלסטינים יש זכות להיות בשלום בתוך גבולות מוכרים ובטוחים. אוקספם מתנגדת לשימוש באלימות בכל צורה וקוראת לכל הצדדים להגן על אזרחים מפגיעה.

גישתה של אוקספם מבוססת על זכויות אדם ותפיסתה את הסכסוך הישראלי-פלסטיני ואת פתרונו נובעת מהחוק ההומניטרי הבינלאומי ומעקרונות של זכויות אדם. בהתבסס על עקרונות אלו, אוקספם מבקשת פתרון הוגן ובר קיימא, שיהיה מבוסס על החוק הבינלאומי, פתרון שבמסגרתו הן הפלסטינים והן הישראלים ייהנו מביטחון ומשלום. אוקספם מאמינה שלקהילה הבינלאומית יש מחויבות חוקית ומוסרית להיות מעורבת בצורה אפקטיבית בפתרון הסכסוך הזה. אוקספם גם מאמינה בפתרון של שתי מדינות לשני עמים.

.1

OCHA (2007) 'A Year of Decline, the Financial and Institutional Status of the Palestinian Authority',

דגש מיוחד על 1 ו-2, מזרחה ירושלים. לקריאה נוספת ראה

Oxfam International (2007) 'Poverty in Palestine: the human cost of the financial boycott', Briefing note, Oxford: Oxfam.

.2. 70% מהמשפחות ברצועת עזה ו-56% מהמשפחות בגדה המערבית שנבדקו באפריל ומאי 2007 היו מתחת לקו העוני. מתוכם 42% ו-26% בהתאמה היו בתנאי עוני קיצוני.

UNDP (2007) *Development Times*, No. 1, July, p. 2,

www.undp.ps/en/newsroom/publications/pdf/other/dtpov.p

.3 לקריאה נוספת ראה

Oxfam International (2007) 'Poverty in Palestine: the human cost of the financial boycott', Briefing note, Oxford: Oxfam.

.4. נאומו של ג'ון הולמס, סגן מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים, בפני הוועד המנהל של תכנית המזון העולמית (WFP) מה-22 באוקטובר 2007 נמצא באתר

www.ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1073917

.5 ראה גם

International Crisis Group (2007) 'After Gaza', International Crisis Group Middle East Report No. 68, August, p. 24, footnote 210.

.6 לרשימת ההפרות ראה דו"ח אל-האק

'Human Rights during and after Hamas' Seizure of Power in the Gaza Strip', September 2007.

.7 לניתוח האלימות הישראלית והפלסטינית ראה

UN OCHA (2007) 'Israeli-Palestinian Fatalities since 2000 – an analysis of key trends', Jerusalem, August

וכן את הדו"חות האחרונים של לשכת האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) על המצב בעזה וסיכומי המצב ההומניטרי באתר

www.ochaopt.org/documents/CAS_Aug07.pdf

.8. על פי דו"ח תכנית המזון העולמית (WFP), העלות של העברת סחורות דרך מסוף כרם שלום היא פי שלושה מעלות ההעברה במעבר קרני. בנוסף, הקיבולת של מסוף כרם שלום נמוכה מהמינימום הנדרש, על פי הערכת אונר"א (UNRWA), למעבר יומי של מוצרי מזון.

.9

WFP (2007) 'Vulnerability Analysis and Mapping', Report 16, October.

.10

MAP (2007) 'Emergency Appeal for the Palestinian People',

www.mapuk.org/pages/Emergencies.html;

WFP (2007) 'Vulnerability Analysis and Mapping', Report 16, October.

.11. כפי שדיווחה קירסטי קמפבל, רכזת מצבי חירום של תכנית המזון העולמית בעזה, ב-22 באוקטובר 2007. ראה

http://commentisfree.guardian.co.uk/kirstie_campbell/2007/10/drip_feeding_gaza.html

.12

OCHA (2007) *The Humanitarian Monitor* No. 17, September, p. 1,
www.ochaopt.org/documents/HM_Sep07.pdf

13. ראיון עם נציג "אוקספאם אינטרנשיונל" (Oxfam International) מה-25 באוקטובר 2007.

14. על פי הסכם התנועה והגישה, יש להוציא עד 400 משאיות ביום דרך מעבר קרני. כמו כן, קיימת אפשרות להכניס 400 משאיות ביום דרך מעבר זה. על אף טענתה של ממשלת ישראל ש-100 משאיות יוכלו להיכנס כל יום דרך מסוף כרם שלום, בחודשים האחרונים מוציא המסוף פחות מחצי מכמות זו.

15.

OCHA (2007) 'Gaza Humanitarian Situation Report', 6–13 July,
www.ochaopt.org/documents/Gaza-Situation_Rep_13July07-final.pdf

16.

World Bank (2007) 'Two Years after London: Restarting Palestinian Economic Recovery', Economic Monitoring Report to the Ad Hoc Liaison Committee, 24 September, p. 3.

17.

OCHA (2007) 'Gaza Humanitarian Situation Report', 1–31 October;
WFP (2007) 'Vulnerability and Food Mapping (VAM) Food Security and Monitoring Report', 29 October.

18. ראיון עם נציג "אוקספאם אינטרנשיונל" מה-16 באוקטובר 2007.

19. להערכת פרויקטים של האו"ם ויוזמות פרטיות ראה

OCHA (2007) 'Gaza Humanitarian Situation Report', 6–13 July,
www.ochaopt.org/documents/Gaza-Situation_Rep_13July07-final.pdf

20. ראה פרסום משותף של "אוקספאם אינטרנשיונל" וארגון "גישה" מה-15 ביולי 2007.

21. כ-30,000 איכרים וכ-35,000 פועלים חקלאיים נפגעו כתוצאה מהמצור.

22.

World Bank (2007) 'Two Years after London: Restarting Palestinian Economic Recovery', Economic Monitoring Report to the Ad Hoc Liaison Committee, 24 September, p. 3.

23. כך מתארים גישה זו מנהל ה-International Crisis Group רוברט מאלי ואהרון מילר: "יש להציף את הגדה המערבית בכסף, לחזק את כוחות הביטחון של הפת"ח ולפתוח בתהליך רציני של משא ומתן. העם, שיימשך מעזה המרוששת אל עבר הגדה המערבית המשתקמת, יעמוד לצד הפלג הפרגמטי יותר." מתוך:

Robert Malley and Aaron Miller (2007) 'West Bank first. It won't work', *Washington Post*, 19 June.

24. משמרת זכויות האדם בישראל על הסגר ברצועת עזה ובגדה המערבית ביולי 1996 כפי שצוטט ב-Oxfam International (2002) 'Forgotten Villages: Struggling to Survive under Closure in the West Bank', Briefing Paper No. 28, p. 6, Oxford: Oxfam.

25.

Save the Children (occupied Palestinian territory) (2007) 'Child Rights Fact Sheet', June.

26.

World Bank, "Two Years after London: Restarting Palestinian Economic Recovery", Economic Monitoring Report to the Ad Hoc Liaison Committee, 24 September 2007.

- .27
OCHA, Closure Update, October 2007, p. 1.
- .28
Guardian Unlimited, "UN aid chief attacks new Israeli checkpoint plan", 19/11/2007.
- .29
UN OCHA (2007) 'Fact Sheet: Increasing Need, Decreasing Access – Humanitarian Access to the West Bank', Jerusalem, 14 September,
www.ochaopt.org/documents/Fact-sheet-10Sept07.pdf
- .30
הקו הירוק הוא קו הפסקת האש שנקבע בשנת 1949 בין ישראל לשכנותיה (מצרים, ירדן, לבנון וסוריה) לאחר מלחמת 1948.
- .31
הזכות לרמת חיים סבירה הופרה, בין היתר, בגלל הגבלת התנועה והגישה למוצרים ושירותים בסיסיים. ראה
'Displaced by the Wall: Forced Displacement as a Result of the West Bank Wall and its Associated Regime', -
מחקר פיילוט של בדיל – מרכז המשאבים לזכויות התושבות והפליטים הפלסטיניים – והמרכז למעקב אחר מגורשים של הוועדה הנורבגית לענייני פליטים, בית לחם וז'נבה, ספטמבר 2006, במימון אוקספאם אנגליה ו"אוקספאם סולידאריטה".
- .32
UN (2007) 'Closure of Gaza crossing draws concern from Ban Ki Moon' 13 July, UN News Centre,
www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=23234&Cr=palestin&Cr1=&Kw1=Gaza&Kw2=&Kw3=
- .33
הכוונה למשא ומתן על גבולות, התנחלויות, ירושלים, משאבי המים ושאלת הפליטים הפלסטינים.

מסמך זה חובר על ידי ארגון אוקספאם נוביב בסיוע אוקספאם ארה"ב, אוקספאם אנגליה, אוקספאם קוויבק ו"אוקספאם סולידאריטה" והינו חלק מסדרת דו"חות שהוברו במטרה לתרום לשיח הציבורי בנושאי פיתוח ומדיניות הומניטרית.

ניתן להשתמש בטקסט זה ללא תשלום לצורכי תעמולה, חינוך ומחקר בציון המקור בלבד. יש לתאם כל שימוש כזה עם בעלי זכויות היוצרים על מנת לאפשר הערכת רושם. לכל שימוש אחר מלבד המטרות המצוינות לעיל, וכן לציטוט בפרסום אחר, תרגום או עיבוד, יש לקבל אישור, ויתכן ויידרש תשלום. דוא"ל: publish@oxfam.org.uk

למידע נוסף על הסוגיות שהועלו במסמך זה יש לפנות לדוא"ל: advocacy@oxfaminternational.org

כל המידע במסמך זה נכון לרגע פרסומו.

אוקספאם אינטרנשיונל הוא קונפדרציה של שלושה-עשר ארגונים הפועלים ביותר ממאה מדינות למאבק בעוני ובאי-צדק: אוקספאם ארה"ב, אוקספאם אוסטרליה, אוקספאם הבלגי, אוקספאם קנדה, אוקספאם צרפת – "אז'יר איסי", אוקספאם גרמניה, אוקספאם אנגליה, אוקספאם הונג קונג, אינטרמון אוקספאם (ספרד), אוקספאם אירלנד, אוקספאם ניו זילנד, אוקספאם נוביב (הולנד) ואוקספאם קוויבק. למידע נוסף יש לפנות בכתב או בטלפון לאחד הסניפים או להיכנס לאתר www.oxfam.org

<p align="center">אוקספאם הונג קונג</p> <p>17/F., China United Centre, 28 Marble Road, North Point, Hong Kong טל': +852 2520 2525 דוא"ל: info@oxfam.org.hk www.oxfam.org.hk</p>	<p align="center">אוקספאם ארה"ב</p> <p>226 Causeway Street, 5th Floor Boston, MA 02114-2206, USA טל': +1 617 482 1211 או שיחת חינם ל- 1 800 77 OXFAM דוא"ל: info@oxfamamerica.org www.oxfamamerica.org</p>
<p align="center">אינטרמון אוקספאם (ספרד)</p> <p>Roger de Llortia 15, 08010, Barcelona, Spain טל': +34 902 330 331 דוא"ל: info@intermonoxfam.org www.intermonoxfam.org</p>	<p align="center">אוקספאם אוסטרליה</p> <p>132 Leicester Street, Carlton, Victoria 3053, Australia טל': +61 3 9289 9444 דוא"ל: enquire@oxfam.org.au www.oxfam.org.au</p>
<p align="center">אוקספאם אירלנד</p> <p>Dublin Office, 9 Burgh Quay, Dublin 2, Ireland טל': +353 1 635 0422</p> <p>Belfast Office, 115 North St, Belfast BT1 1ND, UK טל': +44 28 9023 0220 דוא"ל: communications@oxfamireland.org www.oxfamireland.org</p>	<p align="center">אוקספאם בלגיה</p> <p>Rue des Quatre Vents 60, 1080 Brussels, Belgium טל': +32 2 501 6700 דוא"ל: oxfamsol@oxfamsol.be www.oxfamsol.be</p>
<p align="center">אוקספאם ניו זילנד</p> <p>PO Box 68357, Auckland 1145, New Zealand טל': +64 9 355 6500 או שיחת חינם 0800 400 666 דוא"ל: oxfam@oxfam.org.nz www.oxfam.org.nz</p>	<p align="center">אוקספאם קנדה</p> <p>250 City Centre Ave, Suite 400, Ottawa, Ontario, K1R 6K7, Canada טל': +1 613 237 5236 דוא"ל: info@oxfam.ca www.oxfam.ca</p>
<p align="center">אוקספאם נוביב (הולנד)</p> <p>Mauritskade 9, Postbus 30919, 2500 GX, The Hague, The Netherlands טל': +31 70 342 1621 דוא"ל: info@oxfamnovib.nl www.oxfamnovib.nl</p>	<p align="center">אוקספאם צרפת – "אז'יר איסי"</p> <p>104 rue Oberkampf, 75011 Paris, France טל': +33 1 56 98 24 40 דוא"ל: info@oxfamfrance.org www.oxfamfrance.org</p>

<p style="text-align: center;">אוקספאם קוויבק</p> <p>2330 rue Notre Dame Ouest, bureau 200, Montreal, Quebec, H3J 2Y2, Canada טל': +1 514 937 1614 דוא"ל: info@oxfam.qc.ca www.oxfam.qc.ca</p>	<p style="text-align: center;">אוקספאם גרמניה</p> <p>Greifswalder Str. 33a, 10405 Berlin, Germany טל': +49 30 428 50621 דוא"ל: info@oxfam.de www.oxfam.de</p>
	<p style="text-align: center;">אוקספאם אנגליה</p> <p>Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK טל': +44 1865 473727 דוא"ל: enquiries@oxfam.org.uk www.oxfam.org.uk</p>

המזכירות הבינלאומית:
Suite 20, 266 Banbury Road, Oxford, OX2 7DL, UK
טל': +44 1865 339100
דוא"ל: information@oxfaminternational.org
אתר באינטרנט: www.oxfam.org

משרדי הסגוריה הבינלאומית של אוקספאם:
דוא"ל: advocacy@oxfaminternational.org
ושינגטון:
1100 15th St., NW, Ste. 600, Washington, DC 20005-1759, USA
טל': +1 202 496 1170

בריסל:
Rue Philippe le Bon 15, 1000 Brussels, Belgium
טל': +322 502 0391

ז'נבה:
15 rue des Savoises, 1205 Geneva, Switzerland
טל': +41 22 321 2371

ניו יורק:
355 Lexington Avenue, 3rd Floor, New York, NY 10017, USA
טל': +1 212 687 2091

ארגונים קשורים: הארגונים הבאים קשורים לאוקספאם אינטרנשיונל:
אוקספאם יפן:

Maruko bldg. 2F, 1-20-6, Higashi-Ueno, Taito-ku, Tokyo 110-0015, Japan
טל': + 81 3 3834 1556
דוא"ל: info@oxfam.jp
אתר באינטרנט: www.oxfam.jp

קרן אוקספאם הודו:
B - 121, Second Floor, Malviya Nagar, New Delhi, 1100-17, India
טל': + 91 11 2667 3 763
דוא"ל: info@oxfamint.org.in

אתר באינטרנט: www.oxfamint.org.in

חבר על תנאי באוקספאם: הארגון הבא הוא חבר על תנאי עם אפשרות לחברות מלאה בעתיד:

Fundacion Rostros y Voces (מקסיקו)

Alabama No. 105 (esquina con Missouri), Col. Napoles, C.P. 03810, Mexico, D.F.

טל': + 52 55 5687 3002

דוא"ל: comunicacion@rostrosyvoces.org

אתר באינטרנט: www.rostrosyvoces.org